

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента, к.е.н., доцента **Волоснікової Наталії Миколаївни**

на дисертаційну роботу **Чжан Мін**

«Логістичне управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань»,

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю

073 – Менеджмент

1. Актуальність теми

Активізація інтеграційних процесів налагодження економічного співробітництва у сфері ресурсного постачання, виробництва та збуту товарів та послуг є характерною ознакою сучасного етапу світового економічного розвитку. Привабливість стратегії залучення до участі в інтегрованих ланцюжках постачань для підприємств обумовлюється також характерними особливостями співробітництва у логістичній сфері, такими як гнучкість і маневреність, що дозволяють учасникам такого роду коопераційної взаємодії оперативно адаптуватися до змін умов спільного виробництва кінцевого продукту, зберігаючи при цьому свою повну господарську автономію. Крім того, розвиток коопераційних зв'язків може відбуватися як у масштабах усього підприємства, так і стосовно виробництва окремих продуктів або здійснення певних видів економічної діяльності. Також, вирішення численних сучасних проблем забезпечення сталості економічного зростання насамперед пов'язане з необхідністю активізації логістичних резервів підвищення ефективності використання усіх видів виробничих ресурсів та оптимізації вибору форм ефективної взаємодії підприємства з постачальниками як однієї з найважливіших складових формування ресурсного потенціалу підприємств в умовах актуалізації проблематики ресурсозберігаючого розвитку.

Тому комплексне вирішення питань удосконалення логістичного забезпечення формування інтегрованих ланцюжків постачань в системі стратегічного розвитку підприємств, формування відповідного науково-методичного забезпечення набувають особливого значення у зв'язку з

необхідністю підвищення ефективності діяльності національних виробників як на внутрішньому, так і на міжнародних ринках.

Разом з тим, багато які стратегічні аспекти логістичного управління в контексті реалізації інтеграційно-коопераційних стратегій розвитку підприємств, вивчені фрагментарно й тому потребують проведення подальших науково-прикладних досліджень. Найбільш актуальними серед них є поглиблення базових положень формування інтегрованих ланцюжків постачань та розробка аналітичних основ визначення стратегічних потреб підприємств у відповідному логістичному забезпеченні, удосконалення методичних підходів щодо стратегічного вибору управлінських альтернатив інтеграційного розвитку.

Вагомість значення зазначених питань, недостатній рівень їх наукової та прикладної розробки, необхідність постійного вдосконалення методичного інструментарію обґрунтування стратегічних управлінських рішень в сфері логістичного управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань визначили актуальність теми дисертаційної роботи.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Як засвідчено в дисертації, проведені здобувачкою дослідження за науковою спрямованістю відповідають тематиці науково-дослідної роботи Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» за ініціативною темою «Управління стійким розвитком підприємства: теоретичні аспекти та методологічне забезпечення» (номер державної реєстрації 0121U1132924).

3. Аналіз змісту дисертації. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які подано у дисертації, підтверджуються використанням сучасних методів наукового пізнання, логічністю й послідовністю структурної побудови роботи та викладення її матеріалу.

На основі узагальнення економічної сутності та господарських передумов формування інтегрованих ланцюжків постачань (с.12-32) в дисертації було відзначено необхідність формування комплексного підходу щодо вирішення питань та проблем формування механізму логістичного управління економічною взаємодією учасників інтегрованих ланцюжків постачань (с.33-47). Висновки здобувачки щодо визначення структурно-функціональних властивостей процесу розвитку інтегрованих ланцюжків постачань як об'єкту управління (с.47-55) дозволили сформувати низку змістовних пропозицій щодо формування, структури та особливостей утворення системи логістичного нагляду за формами організації таких ланцюгів постачань (с.55-62). Докладне вивчення проблем та перспектив інтеграції підприємств до глобальних ланцюгів постачань (с.64-82) стало логічним підґрунтям для оцінювання ефективності логістичної діяльності та результативності логістичного управління учасників інтегрованих ланцюжків постачань (с.82-101), а також для розкриття положень щодо оцінки організаційного рівня логістичного управління інтегрованими ланцюгами постачань (с.101-112). При цьому слід відзначити вміле використання дисертанткою значної кількості статистичного матеріалу для дослідження досвіду організації й управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань та розробки шляхів їх вдосконалення, обґрунтованого визначення напрямків підвищення обґрунтованості стратегічних та поточних рішень в сфері логістичної підтримки інтеграційно-коопераційного співробітництва.

Теоретичне обґрунтування вимог щодо логістичного управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань та дослідження стану логістизації в управлінні розвитком інтегрованих ланцюжків постачань дозволили дисертантці запропонувати низку науково-методичних рекомендацій щодо створення належного організаційно-економічного підґрунтя для прийняття стратегічних рішень у цій сфері. Подані здобувачкою рекомендації безпосередньо спрямовані на удосконалення організації управління мультиагентською взаємодією учасників інтегрованих ланцюжків

постачань засобами логістичного інжинірингу (с.115-138), розробку рекомендації щодо організаційно-інституціональної регламентації економічного простору формування та розвитку інтегрованих ланцюжків постачань (с.139-161), доопрацювання мотиваційного забезпечення логістичного управління в інтегрованих ланцюжках постачань (с.161-182).

Вірогідність наукових результатів, які викладено в дисертаційній роботі, підтверджується повним науковим обґрунтуванням основних положень дисертації за сучасною економічною теорією, даними статистичної та облікової звітності суб'єктів господарювання.

Оцінюючи логіку викладення матеріалу в роботі, слід відмітити, що дослідження має логічну послідовність та завершеність. Представлену роботу позитивно відрізняє комплексний характер, що охоплює організаційні та економічні передумови прийняття управлінських рішень в сфері логістичного забезпечення розвитку інтегрованих ланцюжків постачань.

Висновки, наведені в дисертаційній роботі, є логічно обґрунтованими, в них повною мірою знайшли відображення основні наукові положення та результати практичного впровадження розробок автора.

Таким чином, можна відзначити, що структура дисертаційної роботи є логічною та завершеною. Зміст дисертаційної роботи, який відповідає назві теми, засвідчує самостійність та оригінальність проведеного дослідження. Через усі розділи простежується спрямованість на розгляд проблематики удосконалення теоретичних та методичних положень щодо організації логістичного управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань.

4. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна властива як постановці проблеми в цілому, так і окремим рішенням питань, опрацьованим автором дисертації. Загальним науковим результатом дисертаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка науково-методичних положень щодо організації логістичного управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань.

Вважаю за доцільне підтвердити такі положення наукової новизни, отримані особисто автором.

1. Удосконалення теоретичних положень щодо розбудови механізму логістичного управління інтегрованим ланцюгом постачань через формування окремого функціоналу управлінських завдань, пов'язаних із здійсненням логістичного нагляду над ланцюгом постачань, що на відміну від існуючих підходів, передбачає інституціональне закріплення форм та способів регулювання логістичних операцій для забезпечення стандартизації та уніфікації практик регулювання потоково-процесної взаємодії учасників партнерських відносин в рамках інтегрованого ланцюга постачань.

2. Удосконалення процедури організації управління розвитком інтегрованого ланцюга постачань, відмінність якої полягає в співвіднесенні процесів розвитку з інституціоналізацією результатів логістичного інжинірингу, сполученні суб'єктного та потоково-процесного підходів щодо забезпечення появи заданої результатами стратегічного вибору емерджентності для відповідного рівня та функціональної сфери логістики, проведенні рекурентного оцінювання зрілості логістичного нагляду з застосуванням обґрунтованої системи нечітких індикаторів, зіставлення яких дозволяє виробляти сценарії коригування параметрів простору взаємодії учасників ланцюга постачань.

3. Подальший розвиток методичного підходу щодо оцінювання організаційного рівня логістичного управління інтегрованими ланцюгами постачань, що на відміну від існуючих, дозволяє обґрунтувати доцільність перегляду параметрів логістичного нагляду на основі узагальнення оцінок взаємного впливу характеристик потокових процесів та їх відповідності організації логістичного управління, стабільності логістичних потокових процесів, структурного конфігурування та функціонального оформлення ланцюгу постачань.

4. Подальший розвиток методичного підходу щодо інформаційно-структурної та організаційно-інституціональної регламентації взаємодії

учасників інтегрованого ланцюга постачань, який на відміну від відомих базується на розгляді інтегрованого ланцюга постачань як мультиагентської системи, регламентації перемовин економічних агентів залежно від введеного типу ланцюга постачань та ієрархічного рівня логістичної системи, диференціації інструментів фіксування результатів перегляду параметрів логістичного нагляду, моделюванні реакції учасників ланцюга постачань на зміну бізнес-правил у складі логістичного нагляду, зіставленні організаційно-рольової та процесно-структурної моделей ланцюга постачань за для узгодження ключових архітектурних рішень щодо розбудови інтегрованої логістичної системи.

5. Подальший розвиток методичних положень щодо розвитку мотиваційного забезпечення логістичного управління ланцюгом постачань, відмінність якої полягає у реалізації положень концепту розподіленого менеджменту при розбудові системи логістичного нагляду над ланцюгом постачань через впровадження диференційованих підходів щодо урахування особливостей трудової активності персоналу, зайнятого в сфері логістичного управління ланцюгами постачань при впровадженні системи ранжування мотивації та стимулювання працівників.

5. Достовірність отриманих результатів та висновків

Наукові положення, висновки й рекомендації, що сформульовані в дисертації, є достовірними. Достовірність усіх наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджується докладним аналізом фундаментальних наукових праць з питань теоретико-методичного забезпечення логістичного управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань. Робота характеризується коректним застосуванням арсеналу моделей, використанням системного комплексного підходу. Більшість пропозицій автора може знайти плідне застосування в сучасних умовах організації діяльності суб'єктів господарювання. Представлені в дисертації теоретичні і методичні результати

відрізняються глибиною аналізу, коректністю формулювання пропозицій щодо практичного використання, науковою новизною.

Обґрунтованість результатів роботи підтверджується адекватним використанням сучасних методів і прийомів дослідження, таких як: абстрагування, теоретичні узагальнення, аналіз і синтез, індукція та дедукція, формалізація, поліноміальних ліній тренду, редукції та таксономічного аналізу, канонічних кореляцій, нечіткої логіки та ієрархічного нечіткого логічного висновку, мультиагентного моделювання, DEMO-проектування (від «Design and Engineering Methodology for Organization») та інженерії організацій, об'єктно-рольового моделювання (Object-Role Modeling, ORM), декларативного опису бізнес-лексики та бізнес-правил (Semantics of Business Vocabulary and Business Rules, SBVR), нотацій прийняття рішень DMN (Decision Model and Notation) та моделювання бізнес-процесів BPMN (Business Process Model and Notation), матричного та графічного методів, кваліметричного експертного оцінювання.

Структура роботи та послідовність викладення науково-методичних положень дисертації є логічними, що свідчить про її завершеність. Зміст дисертаційної роботи відповідає її темі.

6. Практична цінність одержаних результатів та рекомендації щодо їх подальшого використання

Розроблені автором рекомендації та пропозиції мають достатній ступінь універсальності і можуть бути застосовані для впровадження відповідного наукового забезпечення логістичного управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань, що підтверджується наведеними у роботі розрахунками та актами впровадження. Так, наукові результати дисертації знайшли практичне використання в роботі АТ «Харківський машинобудівний завод «Світло Шахтаря» (довідка № 614 від 18.10.2023 р.), ТОВ «Науково-виробнича компанія «Інноваційні нафтогазові технології» (довідка від 26.10.2023 р.), та у

навчальний процес Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (акт від 17.10.2023 р.).

7. Оформлення дисертації, дотримання вимог академічної доброчесності та повнота викладення наукових положень та результатів в опублікованих працях

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Робота викладена на 266 сторінках, у тому числі 22 таблиці (з них 10 займають повних 17 сторінок), 39 рисунків (з яких 15 займають 15 повних сторінок), список використаних джерел із 222 найменувань (21 сторінка), 9 додатків (59 сторінок).

У дисертації не виявлено порушень академічної доброчесності, а також відсутні текстові запозичення і використання наукових результатів інших науковців без посилань на відповідні джерела.

Висновки, методичні підходи, а також відповідні елементи наукової новизни з достатньою аргументованістю знайшли відображення у 8 наукових працях, серед яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України та 4 тез доповідей та матеріалів конференцій. Основні положення дисертації були апробовані на 4 науково-практичних конференціях. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

8. Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи

Оцінюючи в цілому достатній рівень розробки теоретико-методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, необхідно відмітити, що деякі положення є дискусійними.

1. Логіка розкриття взаємодії елементів кооперативної складової визначення параметрів логістичного нагляду (рис. 1.2, с.61) визначає значущість поведінкової підтримки (через унормування та упорядкування)

гармонізації інтересів учасників такого роду співробітництва. Проте в теоретичній частині роботи в повній мірі не розкрито зміст, який вкладається автором у процес цієї гармонізації, тим більше що саме в його рамках відбувається поєднання таких різноспрямованих впливів, як збереження стійкості, реагування на зміни та сприяння змінам в системі розвитку інтеграційно-коопераційної взаємодії учасників ланцюгу постачань.

2. Здається, що представлення автором структури та складових механізму логістичного управління ланцюгами постачань (рис.1.1, с.45) носить надмірно спрощений характер, оскільки не в повній мірі розкриває навіть теоретичний доробок в сфері логістичного управління, обширно представлений в результатах дослідження, викладених у дисертаційній роботі. Доцільним було більш змістовне та узагальнене розкриття цього доробку у більш систематизованому вигляді.

3. При викладенні положень підходу щодо обґрунтування доцільності перегляду параметрів логістичного нагляду в механізмі управління інтегрованим ланцюгом постачань (с.96-105, рис.2.7 на с. 102) доведеність авторських висновків та рекомендацій була б більш переконливою за проведення більш докладного узагальнення та оцінки дієвості використовуваного на підприємствах методичного забезпечення аналізу ефективності логістичних процесів.

4. Заслуговує на безперечну увагу з теоретичної та практичної точок зору розроблена автором розширена характеристика структурної побудови процесу організації управління мульти-агентською взаємодією учасників інтегрованих ланцюжків постачань (рис.3.2, с. 121). Разом з тим, робота значно б виграла у разі більш концентрованого акцентування уваги автора на опрацюванні структурно-функціональних аспектів побудови наскрізної системи логістичного нагляду в межах інтегрованого ланцюга постачань.

5. На більш чітке визначення вимагає точка зору автора щодо ролі й значення компетентісної складової сукупного людського капіталу учасників інтегрованого ланцюга постачань при впровадженні системи ранжування

(грейдингу) засобів мотиваційного забезпечення персоналу, зайнятого в сфері логістичного управління (зокрема, з огляду на розгортання сучасних процесів цифровізації економіки, використання новітніх засобів забезпечення інформаційно-комунікаційної взаємодії тощо).

Проте, висловлені зауваження не носять принципового характеру і не змінюють загальної позитивної оцінки дисертації Чжан Мінь. Наведені зауваження до дисертаційної роботи не зменшують загальної теоретичної, науково-методичної та практичної цінності дисертації, яка є завершеним науковим дослідженням, виконаним на достатньо високому рівні. Частина зауважень має рекомендаційний та дискусійний характер.

9. Висновки

Дисертаційна робота Чжан Мінь є завершеною працею, в якій отримано нові наукові результати, які в сукупності спрямовані на розв'язання конкретного наукового завдання, що полягає у теоретичному обґрунтуванні та в розробці науково-методичних положень щодо організації логістичного управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань. Отримані результати дослідження визначаються актуальністю, науковою новизною, теоретичною цінністю та практичною значущістю. Висновки, обґрунтовані дисертантом, є достатньо змістовними та виваженими, спираються на коректне використання наукових методів дослідження, підтверджуються апробацією та узагальненням доробку науковців з дослідження проблем логістичного управління та організаційно-економічної підтримки розвитку інтегрованих ланцюгів постачань.

Дисертація виконана на достатньому науково-теоретичному рівні, а отримані в процесі дослідження наукові результати характеризуються новизною та мають практичну цінність. Обрану тему дисертації необхідним чином розкрито; поставлену мету досягнуто; завдання дисертаційної роботи в цілому виконано. Тема і зміст дисертації відповідає спеціальності 073 – «Менеджмент» галузі знань 07 – «Управління та адміністрування».

Вважаю, що представлена до захисту дисертаційна робота відповідає вимогам 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціальної вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 та вимогам до оформлення дисертації МОН України від 12.01.2017 № 40. Обґрунтована загальна оцінка дисертаційної роботи є підставою для присудження Чжан Мінь наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної
економічної теорії

Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»

 Наталія ВОЛОСНІКОВА

Підпис засвідчено:

Вчений секретар

Національного технічного університету

«Харківський політехнічний інститут»

 Юрій ЗАЙЦЕВ

25.01.2024